

Posudek rigorózní práce

Theodora Klána

Řešení sporů v rámci WTO

Předkladatel rigorózní práce, navazující na práci diplomovou, se zabývá jedním z nejdynamičtěji se rozvíjejícím odvětvím mezinárodního práva, a to právem Světové obchodní organizace. V rámci tohoto tématu se zaměřil na způsob řešení sporů v rámci WTO a diplomovou práci rozšířil o další oblasti a zároveň vhodně aktualizoval. Hlavním přínosem Uruguayského kola mnohostranných obchodních jednání byla právě revize do té doby roztržitého způsobu řešení sporů, zejména zefektivnění stávajících mechanismů a jejich nahrazení přehledným a fungujícím mechanismem, který v sobě inkorporuje prvky diplomatických a judiciálních přístupů. Tento hybridní quasi-judiciální mechanismus řešení sporů je, jak je již uvedeno výše, považován za jeden z největších přínosů Uruguayského kola mnohostranných obchodních jednání a bývá dáván za příklad i ostatním oblastem mezinárodního práva. Nově přijaté Ujednání o řešení sporů lze skutečně považovat za téměř revoluční počinec. To však neznamená, že jde o dokonalý a neměnný systém. Rozsáhlá praxe odhalila některé slabiny a systém tak stojí před důkladnou revizí. Pro opravdu kritické posouzení bylo třeba, aby nově koncipovaný systém řešení sporů prošel určitými zatěžkávacími zkouškami a teprve poté bylo možno s jistotou konstatovat, jak efektivním nástrojem řešení sporů DSU skutečně stal a jak dokáže chránit subjekty s rozdílnými výchozími podmínkami. Jednou ze zatěžkávacích expeditivního a efektivního řízení byly tzv. „Banana Cases“. Další zatěžkávací zkouškou prochází systém v období probíhající ekonomické krize. Je zjevné, že jistá poučení si mezinárodní společenství, resp. členské státy WTO odnesly a je rovněž zjevné, že přes počáteční optimismus, které vyvolal rule oriented approach v řešení sporů, existuje snaha o racionální revizi systému. Taková revize není ovšem možná bez detailního seznámení se systémem samotným a s ostatními systémy řešení sporů jak na mezinárodní, tak na vnitrostátní úrovni. Předkladatel práce se pustil do seznamování se se systémem řešení sporů v rámci WTO a jeho počín lze považovat za úspěšný. Práci člení na pět částí, v úvodní se věnuje tomu, co předcházelo přijetí DSU a seznamuje případného čtenáře s důvody, které vyvolaly potřebu revize v mnohém ne příliš efektivního systému řešení sporů v rámci GATT 1947, druhá část uvádí čtenáře do problematiky jednotlivých fází řešení sporů v rámci nově vytvořeného systému, třetí část věnuje vybraným hmotně právním a

procesně právním aspektům řešení sporu, čtvrtou část věnuje porovnáním systému řešení sporu v rámci WTO se systémem řešení sporů v rámci NAFTA a pátou částí je závěr.

Při zpracování vycházel autor z bohatých primárních i sekundárních zdrojů. Prokazuje svoji schopnost pracovat jak s rozsáhlou kasuistikou, tak se sekundárními prameny a přehled prostudovaných zdrojů je opravdu úctyhodný. Práce má přehlednou a logickou strukturu, a autor se striktně drží své osnovy. Formální úprava je na slušné úrovni, někdy poněkud skřípe jazyková stránka, to je však při zpracování tématu, při kterém se vychází téměř výlučně ze zahraničních zdrojů odpustitelné.

Jak jsem předeslal v úvodu, celý systém řešení sporů prochází neustálým vývojem, proto by má první otázka pro obhajobu směřovala k problematickým místům v DSU a jeho aplikaci. S jakými problémy se mezinárodní společenství setkává a jaké návrhy na další zefektivnění systému jsou doporučovány. Druhou otázku bych rád směřoval do aplikace obecných právních zásad v rozhodovací praxi panelů a Appellate Body a tomu, jak je takovýto postup přijímán stranami sporu.

Práci hodnotím i přes některé drobné výtky jako velmi zdařilou a doporučuji ji k ústní obhajobě.

Vladimír Balaš

V Praze dne 15.2.2011